

Vesihuolto 2019

16.5.2019

Vesihuoltoverkostojen omaisuudenhallinnan kehittäminen tiedonhallinnan näkökulmasta

Aleksi Määttä

Diplomityöntekijä / tekn. kand.

Aalto-yliopisto / Sweco Ympäristö Oy

markus.a.maatta@aalto.fi

Suomen vesihuoltoverkostojen kunnan heikkeneminen ja kasvava saneeraustarve lisää huolta vesihuollon toimintavarmuudesta ja laadusta tulevaisuudessa. Vesihuoltolaitosten yleistä vesijohtoverkostoa on Suomessa noin 107 000 kilometriä sekä jätevesiviemäri- ja hulevesiverkostoa yhteensä noin 50 000 kilometriä. Kyseisten verkostojen arvo on yhteensä noin 6,5 mrd. €. Noin 12 % jätevesiverkostosta ja 6 % vesijohtoverkostosta arvioidaan olevan erittäin huonossa kunnossa. Käsillä olevassa murrosvaiheessa, jossa verkostoja aletaan laajamittaisesti saneerata, tulisi hyödyntää kaikki verkostoista kerättyjen ja kerättävien tietojen potentiaali, jotta saneeraukset voidaan kohdentaa oikein ja ajoissa.

Saneerausten lisääntyessä laitokset tarvitsevat suunnitelmallista omaisuudenhallintaa vesihuolto-omaisuudelleen. Toimivan omaisuudenhallintaprosessin pohjana toimii luotettava ja ajantasainen tieto vesihuoltoverkoston nykytilasta. Näin mahdollistetaan toimenpiteiden kohdentaminen oikea-aikaisesti oikeaan paikkaan.

Vesihuoltolaitosten tiedonhallinnan tulee rakentua tiedon jatkuvan päivityksen ja ylläpidon sekä tiedon oikeellisuuden (laadun) arvioinnin varaan. Laitoksilla ei välttämättä ole tarkkaa tietoa verkostojen nykytilasta ja saneeraustarpeesta, mutta verkostosta kerätyn tiedon lisääntyessä arviot tarkentuvat ja tarjoavat lisää tukea päätöksentekoon. Tiedon kerääminen tulee aloittaa kunnoltaan huonoimmaksi arvioiduista kohteista ja laajentaa sitä mukaan, kun verkostosta saadaan tarkempia tuloksia. Verkostotietojen tallentaminen ja päivittäminen sähköiseen järjestelmään on edellytys toimivalle tiedonhallinnalle. Tällä hetkellä esimerkiksi huolto- tai häiriötietoja saatetaan tallentaa erillisiin järjestelmiin, jolloin vesihuoltolaitosten omaa toimintaa koskeva tieto on hajallaan useassa eri paikassa ja/tai muodossa.

Diplomityössä toteutetulla kyselytutkimuksella tutkitaan vesihuoltolaitosten verkosto-omaisuutta ja sitä koskevia tietoja. Kysely on suunnattu pienille ja keskisuurille vesihuoltolaitoksille ja siinä kartoitetaan muun muassa dokumentoidun tiedon määrää, mitä verkoston ominaisuustietoja tallennetaan ja arvioita laitosten saneeraustarpeista. Kyselytutkimus on vielä käynnissä (n = 9, tilanne 7.5.2019), joten vastausten pohjalta on vielä liian aikaista tehdä johtopäätöksiä.